

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:
za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

NOVICAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravništva št. 328

CENE PO POŠTI:
za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Velika eksplozija v rudniku.

8 družinskih očetov plačalo z življenjem nemarnost uprave.

Zenica v Bosni, 21. dec. (Izv.) Včeraj okrog 9. ure 20 minut je v tukajšnjem rudniku nastala velika eksplozija. Radi velike nečistosti rovov in nezadostnih priprav se je vnel plin. Vsled tega nastala eksplozija je zrušila cel rov, v katerem se je ob času nesreče nahajalo več rudarjev. 8 rudarjev

je ostalo na mestu mrtvih, več pa je ranjenih. Krivda na tej eksploziji in nesreči, ki je zahtevala 8 rudarjev, večinoma družinskih očetov, zadene ravnateljstvo, ki za varnostne in higijenske naprave ni ničesar storilo. Rudarji so se nad temi nedostatki ponovno pritoževali, a vedno zaman.

Revizija uradništva.

Zakonodajni odbor.

Belgrad, 20. dec. Zakonodajni odbor je odobril začasno pogodbo s Češkoslovaško republiko, nato se pa odgodil do sestave nove vlade.

V finančnem odseku je podal Jugoslov. klub s pogledom na proračun svoje odvojenosti mišljenje in stavil lastne predloge.

V zakon o zmanjšanju in nameščanju

Boj za korita še ni končan.

Belgrad, 21. decembra. (Izv.) Nade, da bo kriza končno rešena, če se bosta sporazumeli dve najmočnejši stranki v parlamentu, se je enkrat izjalovila in kriza traja naprej. Rešitev krize se je zavlekla v glavnem radi zahtev jugoslovanske muslimanske organizacije, dalje pa tudi nespoznava med demokrati in radikali samizma. Tako pri demokratih, kakor pri radikalcih sta močni struji, ki se sklenjenemu sporazumu protivita in Pašić ima veliko dela da drži te nezadovoljne v šahu.

Včeraj predpoldne in popoldne so se nadaljevala posvetovanja ministrskih kandidatov in zastopnikov samostojnežev in muslimanov. Najprej se je razpravljalo o zahtevah samostojnežev. Kakor znano je bila edina njihova resna zahteva ta, da se

uradništva se je sprejela določba, da se v bodoče na taka mesta, ki zahtevajo kvalifikacijo, ne bodo več sprejemale osebe, ki nimajo izpitov in strokovne izobrazbe. V kolikor so take osebe sedaj v državni službi in niso aktivne, ne bodo več dobivale doklad. Dijaki se iz državnih služb odpuste in se ne bodo več sprejemali.

ministrstvu za socialno politiko in ministrstvu za poljedelstvo votirata izredna kredita po 100 milijonov dinarjev. Tej zahtevi se je ugodilo samo v toliko, da se votirata kredita po 50 milijonov dinarjev.

Nato je pričela razprava o že znanih zahtevah muslimanov. Najtežja njihova zahteva je ta, da se jim prepusti ministrstvo za vere. Demokrati in radikali so odločno izjavili, da je ta zahteva nesprijemljiva. Niti na predpoldanski, niti na popoldanski seji ni prišlo do sporazuma in so posvetovanja končana okrog 8. ure zvečer brez uspeha.

V nekaterih krogih upajo, da se bo dosegel tekem današnjega dne sporazum. V nasprotnem slučaju pa bodo demokrati, radikali in samostojni sami prevzeli vlado.

Palaca na Bleiweisovi cesti.

Med palačo na Bleiweisovi cesti in našim ljudstvom niso nikdar — izvzemši kratke dobe ob prevratu — vladale prijateljske vezi. Palača na Bleiweisovi cesti je bila vedno kakor sovražna trdnjava sredi domače dežele. Tam so stolovali Heini in Schwarzi, plemiči in tujci. Od tam je vela proti ljudskemu množicam in njihovim težnjam ostra, mrzla sapa.

Prišel je prevrat, ki je odnesel tuje gospodovce in zdelo se je, da je ljudstvo trdnjavo na Bleiweisovi cesti za vedno osvojilo in razorožilo proti sebi. Te nade so bile goljufive. Ni trajalo dolgo, ko se je začel v palači na Bleiweisovi cesti zopet seliti stari, ljudstvu sovražni duh. Ta palača se je začela zopet izpreminjati v protiljudsko trdnjavo in danes je palača na Bleiweisovi cesti za naše ljudstvo isto, kar je bila v svoji najslabši dobi pod nemškim baronom Heinom.

Gospod Ivan Hribar, sedanjí gospodar v palači na Bleiweisovi cesti, je domačin naše zemlje. On se je v svojem življenju mnogo učil, mnogo trudil in delal in tudi mnogo trpel za javno, t. j. narodno stvar. Za vse to je pa tudi žel v življenju bogate sadove in nazadnje dosegel celo poslaniško in namestniško čast v osvobodeni domovini. Človek bi mislil, da bodo moža bogate izkušnje in veliki uspehi napravili modrega v najplemenitejšem zmyslu te besede, človekoljuba in resničnega demokrata. Sam je izšel iz ljudstva in sam se ima svojemu narodu, ki je v svoji celoti delaven trpin, zahvaliti za vse, kar je dosegel. Naravno bi bilo, da bi se ta mož, dosepeši na vrhunec svojih uspehov, z ljubeznijo in hvaležnostjo spomnil svojega ljudstva kakor dober sin svojih starišev in mu skušal povrniti dobrote, ki jih je prejel od njega, mu olajšati in olepšati življenje. Tako bi mu človek pričakoval, tako bi bilo naravno. Predsednik Masaryk dela tako.

A Ivan Hribar? On je bil in ostal političen liberalcec, delavnemu ljudstvu tuj in nasproten, ki se v svetu ni naučil modrosti, ampak se je izpopolnil le v tistem, kar smo pri nas opredelili s frakarstvom. O njegovem delu kot pokrajinski namestnik v Sloveniji poznamo doslej tri glavna

dejstva: Uvedel je v svoji palači čajanke, čajne večere in dal v svojem starem glasilu »Slovenskem Narodu« priobčiti navodila, v kakšnem oblačilu je hoditi na te večere in druge take prireditve; istočasno je izdal ukaz za biriško preganjanje beračev in betežnikov v Ljubljani, a sinoči smo izvedeli da »pokrajinska vlada mestni občini ne gre na roko«. Treba pa pomniti, da je sedanja mestna uprava — po svoji večini — ljudska in da gre vsaj doslej vse njeno prizadevanje v prid težko obremenjenim ljudskim slojem. Pokrajinska vlada, ki ji načeljuje Ivan Hribar, ji pri tem ne gre na roko. To pove vse.

Palača na Bleiweisovi cesti je postala pod Ivanom Hribarjem isto, kar je bila pod avstrijskim baronom Heinom. Pri tem se spomnimo, da sta bila ta dva moža pod starim režimom najožja politična zaveznika. Ivan Hribar je od tedaj napredoval v socialnem umevanju, ne pa v politični modrosti. Pod njim se je palača na Bleiweisovi cesti zopet izpremenila v birokratično, neljudskemu režimu in neljudskim interesom služeko trdnjavo. Iz nje ljudstvo nima pričakovati drugega nego biriških fermansov in mrzlega nasprotja vsam svojim težnjam. To ugotavljamo in se zavedamo, da huje ne bi mogli obsoditi ne sedanjega režima v državi, ne tistih, ki mu služijo.

Ali pa se morda le motimo in gosp. Ivan Hribar svoje srce za ljudstvo le še odkrije? Da vidimo!

Irski parlament pred odločitvijo.

London, 19. dec. Danes je začel irski sinfajnovski parlament v Dublinu javno razpravo o sporazumu z Anglijo. Poročal je Griffith, ki je pogodbo sklenil in ki je apeliral na parlament, naj jo odobri. Rekel je, da bo Irska v nasprotnem slučaju izgubila simpatije vsega sveta in zlasti narodov, ki tvorijo britansko državo, ter se zapletla v brezupno in brezsmotno vojno.

De Valera je zavzel nasproti pogodbi skrajno odklonilno stališče in rekel, naj gre irski narod raje v sužnost, nego bi priznal nad seboj oblast svojega tirana Velike Britanije.

Izid se splošno pričakuje z največjo napetostjo.

Zanimiva in burna seja občinskega sveta.

Odločna beseda občinskega sveta o stanju naše aprovizacije.

Župan naznani, da je izstopil iz upravnega sveta Mestne hranilnice g. Albin Prepeluh. Na njegovo mesto se imenuje dr. Stanovnik. Nato dr. Triller protestira, ker je njegova stranka v ravnateljstvu Mestne hranilnice dobila le 1 člana. Dr. Stanovnik je odgovarjal predgovorniku, da inajo demokrati dovolj enega zastopnika za kontrolo, saj so sami izjavili, da so tu le za kontrolo in ne za delo.

Občinska deklaracija na osebno dohodnino. V imenu finančnega odseka poroča obč. sv. Kocmur:

Finančni odsek je izdelal predlogo, da se plačuje deklaracija na osebno dohodnino od 1. januarja prihodnjega leta sledeče: Od dohodkov od letnih 60.000 do 64.000 kron po 10 odst., od 64.000 do 68.000 kron po 15, od 68.000 do 72.000 kron po 20 odst., od 72.000 do 76.000 kron po 25 odst., od 76.000 do 80.000 kron po 30 odst., od 80.000 do 84.000 kron po 35 odst., od 84.000 do 88.000 kron po 40 odst., od 88.000 do 92.000 kron po 45 odst., od 92.000 do 96.000 kron po 50 odst., od 96.000 do 100.000 kron po 55 odst., nad 100.000 kron pa po 60 odst. — Javni uslužbenci z dinarskimi plačili so teh dokladov oproščeni. — Obč. sv. Orehek izjavi, da se ne strinja s predloženim načinom, vsled česar zapušta dvorano. — K temu predlogu je predlagal dr. Triller spremembo, da se določi skala mesta na 100.000 na 200.000 kron ter da se prične pri dohodku 60.000 kron s 5 odst. in stopnjuje po 20.000 do 200.000 kron po 60 odst. — Ta predlog je bil sprejet. Nadalje se sklone še:

Mestna davčina na avtomobile in vozila se zviša za 100 odst.

Predlog župana glede ustanovitve javne ljudske kuhinje v svrhu katere naj bi se zgradila lična baraka za približno 1000 oseb, se izroči v svrhu proučevanja stavbenemu odseku. S tem poročilom pride ta predlog v pretres v finančni in ubožni odsek.

Mestnim delavcem se dovoli enkratni nabavni prispevek, in sicer dobe delavci, ki služijo nad eno do 5 let po družinskem razmerju po 600 do 900 in 1200 kron, čez pet do 10 let po 800 do 1200 in 1600 kron in čez 15 let po 1000 do 1500 in 2000 kron. — V odbor za delavski pravilnik so bili izvoljeni na predlog obč. svet. Iv. Tavčarja naknadno sledeči svetovalci: JDS: gg. Turk, Bajželj, Marn in Praprotnik, SLS: gg. Kremžar in Pirc, NSS: gg. Rupnik, Babnik in JSDS: g. Kralj.

20 odst. manipulacijski prispevek pri trošarinskih pristojbinah za tranzitno blago je bil v bistvu sprejet. Ker pa se je pri tem ugotovilo, da je procedura, ki jo predpisuje do sedaj mestni dohodarstveni urad (izvirne bolete za izvoz iz mesta) za trgovce tehnično nemogoč brez škode našim trgovcem, se vrne ta predlog dohodarstvenemu uradu v svrhu poprave procedure v smislu tozadnega predloga trgovskega gremija. — Meščanske podpore se zvišajo 40 osebami na 100 kron.

Bolniška blagajna mestnih uslužbencev. Določilo se je, da se razlika stroškov bolnice in pristojne bolnišnice (to je razlika od II. na III. razred) ne izplača in se sploh v bodoče pazi, da člani blagajne ne bodo mogli izrabljati bolniške blagajne. — Komur pristojna II. razred, naj gre v II. razred, če gre v III., ne dobi izplačane diference. V načelstvo, odnosno nadzorstvo in razsodišče blagajne so bili izvoljeni iz obč. sveta sledeči: (JDS) dr. Tičar, Marn, Turk, Benkovič; SLS Jeglič, Zajc, Adamič; (NSS) Zorko, Malgaj, Babnik; (JSDS) Kocjan, Kralj, Kocmur.

Cestna železnica.

Prošnja obratnega vodstva cestne električne železnice glede zvišanja vozniš cen od 1,60 K na 2 K se odstavi z dnevnega reda, da se ugotovi, koliko znaša celotni prispevek za povišanje plač in nabavni prispevek uslužbencem cestne železnice. — Obč. svetnik Kremžar predlaga, naj se anulira podraženi mesečni karti, ki ga je izvršila železnica brez odobrenja obč. sveta. — Obč. svetnik dr. Puc omenja, da bi bilo primerno zahtevati od družbe proračun ter račun dobička. — Obč. svetnik Rupnik priporoča, naj se zaslži sekvester družbe ravnatelj Ciuha, ker so se izplačali nezadostni nabavni prispevki in ker mezdno gibanje med uslužbenstvom še ni končano. — Predlogi, zlasti glede anuliranja podražilne mesečnih karti, so bili sprejeti.

Ponudba stavbne zadruge učiteljskega tehnične srednje šole za nakup mestnih parcel 206 in 213 na severni strani Ceste na Rožnik se za enkrat odkloni, da se ne zazidajo izprehajališča. — Obč. svetnik Kremžar predlaga, naj se sestavi pregled za stavbe primernih zemljišč, ne smejo se pa zazidavati izprehajališča. Obč. svetnik Ogrina priporoča, naj se pritegne tudi stavbni odsek, kadar gre za razprodajo mestnih zemljišč. — Končno se stavljenca ponudba vrne finančnemu odseku, da pritegne k posvetovanju tudi stavbni odsek.

Razne prošnje.

Prošnji Vincencijeve družbe in Elizabetne konferenice za kritje proračunskih stroškov za leto 1922. se odstopita ubožnemu odseku v pretres. — Zvezi vojnih vdov in sirot se dovoli za Božič 20.000 kron podpore. — Glasbeni Matici se dovoli za sprejem pevskega društva »Kolar« 5000 kron. — Sklep direktorja mestnega dohodarstvenega urada glede prejemkov nameščencev tega urada in izplačila enkratnega nabavnega prispevka za oženjene 2000 K, za sance 1000 K, se odobri. — Nato se je sprejel nujni predlog, da se kreditnemu društvu Mestne hranilnice zviša glavica od 15 na 30 milijonov kron. — Salezijancem na Rakovniku se dovoli 5000 K za božičnico.

Poročilo stavbnega odseka.

Na predlog odsekov poročevalca obč. svetnika Ogrina, je bil priziv Ant. Putriha in parobrodne družbe White Star Line proti odloku mag. gremija glede zgradbe neke provizorne majhne stavbe v Kolodvorski ulici odklonjen. — Prošnji

Ivana Travnja za razdelitev njegovega zemljišča ob Tobačni ulici na dve stavbišči, se ugotovi. — Prošnja pokojninskega zavoda za namestitev za prepuštilev mestnih stavbnih parcel za Bežigradom se odkloni. — Glede dopisa odbora za zvezo doljenjske železnice z reško progo preko Severin na Kulpi se sklone, da se občina za enkrat ne izjavi v prilog enega ali drugega načrta. — Glede zgradbe kanala na Gosposvetski cesti ob pivovarne »Union« do železnice se sklone, da pri speva občina 42%, da se zgradi kanal za splošno uporabo in ne samo za pivovarno.

Gasilno društvo.

V imenu policijsko-zdravstvenega odseka je poročal obč. svetnik Josip Pirc o dopisu prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva ljubljanskega glede potrditve novega društvenega odbora. Pri gasilnem društvu je bilo poverljivih 81.000 K, ki pa so jih že pokrili. Odsek je nadalje pri preiskavi ugotovil, da so bili vsi očitki proti bivšemu predsedniku gasilnega društva g. Josipu Turku neupravičeni, zlasti kar se tiče avtomobilov in premoaga. Demobilizacijsko blago, ki ga je preskrbel gospod Josip Turk, je vse zapisano v intendantnem spisku ter je shranjeno. Da se je moglo poveriti 81.000 kron, je znamenje, da tudi ostali odborniki niso vršili svoje dolžnosti in da nosi za to dejstvo vso odgovornost. Zadrževanje tega predloga odsek, naj se novoizvoljeni odbor ne potrdi, ker nosi bivši odbor vso krivdo. Občina pa se mora bolj brigati za gasilstvo kot se je dosedaj. Zato predlaga odsek, naj se na magistratu osnuje za gasilstvo poseben referat, ter naj se temu uradu dodeli kot strokovnjak vodja vojaškega urada g. Barle, kot pomočnik pa mag. asistent g. Janko Hojan. Ta urad naj izdela načrt za reorganizacijo gasilstva. — Obč. svetnik Franc Kremžar poudarja velike zasluge prostovoljnega gasilnega društva za Ljubljano in želi, da bi to izredno stanje v gasilnem društvu ne trajalo predolgo. Predlaga, naj referent za gasilstvo poskrbi, da se bo občini zbor sklical že v teku enega meseca. Nato pa naj referent proučuje nadaljnjo reorganizacijo gasilstva. — Po daljši debati o zboljšanju gasilstva, ki so se je udeležili govorniki vseh klubov, so se sprejeli naslednji predlogi.

Samostalni predlogi.

Odsekom se odkazuje nato vsi samostalni predlogi, med katerimi so tudi: Predloga obč. svetnika Jegliča o dotaciji mestnim meščanskim šolam in o podražavljenju deklisne realne gimnazije. Predlog obč. svetnika Ogrina glede ureditve cest in ulic na Mirju. Predloga obč. svetnika J. Pirca glede zvišanja občinske takse za plesne in zabavne prireditve ter glede zgradbe javnih stranišč pred kolodvorci.

Preskrba Ljubljane z mesom.

Pred prehodom v tajno sejo je obč. svetnik Kremžar v imenu tovarišev stavil naslednji nujni predlog:

Ker povzročata sedanjo mesno krizo v Ljubljani izvoz mesa, katerega pa mestna občina v svojem delokrugu ne more pravilno regulirati kakor to zahtevajo interesi mestnega prebivalstva, zato naj se sklone:

1. Klavničnim organom se naroča, da z vso strogostjo izvajajo določbe regulativa za ljubljansko mestno klavnico, pred vsim §§ 7 in 9. Najprvo naj se kolje živina za domači konsum, šele nato sme priti na vrsto živina za izvoz.

2. Stari regulativ naj se spremeni, osobito v onih točkah, ki se nanašajo na klavnične pristojbine. Dočim naj ostanejo pristojbine za mestni konsum stare, naj se pristojbine za izvoz zvišajo za 100 odstotkov.

3. Občinski svet naroča gospodu županu, naj sporazumno s obč. svetom določi posebno komisijo, ki bo tozadevno nadzirala delovanje klavničnih organov.

4. Občinski svet pooblašča gospoda župana, da ukrene vse potrebno, da bo mestna občina udeležena v upravnem odboru zasebne družbe, ki je prevzela Vnovčevalnico in ki se peča skoro izključno le z izvozom, da more kontrolirati njegovo delo.

5. Gospod župan se naproša, naj poskusi vse potrebne korake za ustanovitev Družbe slovenskih mest in industrijskih občin. Namen te družbe bi bil za bodoče regulirati izvoz mesa na ta način, da ostane dovolj mesa na razpolago za konsum slovenskih mest in industrijskih občin.

Nujnost je bila predlogu priznana, nakar je obč. svetnik Kremžar utemeljeval predlog. Poudarjal je med drugim veliko pomanjkanje in dragino mesa na ljubljanskem trgu, kar je nujna posledica neurjenega izvoza. Mestna občina je proti tem razmeram brez moči. Rešitev je pri centralni vladi v Belgradu. In zato je več kot krivično, današnji večini občinskega sveta očitati, češ da je ona kriva pomanjkanja mesa. Demokrati, ki imajo v Belgradu moč, so krivi, da je prišlo do teh razmer. Opozarja na usodo Vnovčevalnice. Poleti se je pod predsedstvom poverjenika za socialno skrbstvo vršila anketa na deželni vladi, na kateri so bili tudi zastopniki sedanje večine. Obč. svet tedaj po krivdi vlade ni deloval. Ampak zastopniki klubov sedanje večine so tedaj soglasno izjavili zastopniku vlade, da zastopajo stališče, naj mestna občina sama prevzame Vnovčevalnico. Medtem pa je vlada takoj na to še pred sestankom obč. sveta prodala Vnovčevalnico družbi zasebnih kapitalistov. Danes ta družba divje izvažata meso, mestna občina pa je brez moči. Prepričan ji je le en delež in malovredna pravica kontrole. Sedaj Vnovčevalnica ne služi aprovizaciji Ljubljane, ampak aprovizaciji Trsta. Da se je to zgodilo, nosijo odgovornost gospodje demokrati, ki so mestni občini izpred nosa pobrali Vnovčevalnico. Nadalje izjavja, da je treba vključ temu nekaj ukreniti. V klavnici

naj se kolje najprvo za domači konsum. Ključno pa oboje naj se strogo drži pravilnika. Ker se pa slišo razne pritožbe, je umestno, da se delovanje ključničnih organov preišče. Če so dožene kje krivde, naj sledi odločna remediura.

Govorik pa pelava največjo važnost na 5. točko svojega predloga. Ker velja naša država za eno izmed tistih, ki se navezuje na izvoz živine in mesa, je jasno, da se bo izvoz še dalje vršil. To prava velja imati nibeč namena. Treba pa je izvoz regulirati na ta način, da so najprvo krite potrebe domačih konsumentov. Da se sedaj tako divje in neravnopravno izveza brez ozira na domači konsum, je kriva vlada, ki neče regulirati izvoza, kakor bi bila njena dolžnost. Zato si mora občina sama pomagati. Temu namenu naj služi družba vseh slovenskih mestnih in industrijskih občin, ki naj se same lotijo tega dela. Ta družba bi lahko tudi sara izvažala, obenem pa s prebitki skrbelo za ceneno in zadostno aprovizacijo vseh potrebnih občin in njih prebivalstva.

Temu stvarnemu izvajanju je sledila dolga debata, ki ni bila vedno stvarna; demokrati so zavlekli debato na politično polje, kjer pa so klavnu pogoreli.

Kralj (JSDS) je mnenja, da je vsega tega kriva centralna vlada in da najradikalnejša sredstva ne morejo pomagati, če se vlada ne zgane. — Rupnik (NSS) meni, naj bi se poslal v Belgrad plamenč protest. — Dr. Triller (JDS) hvale prejšnjo aprovizacijo in pravi, da bo glasoval za vse predloge, treba je celo iti bolj radikalno in otvoriti leto mesnico. — Lj. Kosmaj (samostojno) je mnenja, da bo draginja še večja. Pravi, da bi se mesto naslonilo na kako zadruzo, n. pr. na Ekonomu. — Dežman (JDS) pravi, da vse drugo je nič, glavno je, da gre deputacija na deželno vlado. — Kocmur (JSDS) žiba slabo upravo, ki je vzrok neurejene aprovizacije. Predloga, naj občina sama začne klati. Dr. Pestotnik (JDS) govori le politično. Očita obč. svet. Krenžarju, da njegov govor ni bil za kmete. Pojmite s tem govorom na kmete, (obč. svet. Krenžar: Vas, gospod doktor, vabim seboj!) na boste lepani. (Krenžar: Jaz ne, ampak Vi! — Smeh.) (Obča SLS dvojno lice, češ da na kmethit drugače govori ko v mestu. (Krenžar: Dvojno lice imate Vi, ki v Belgradu drugače delate, ko v Ljubljani govorite.)

Zupan zavrne nekatero terjatvo dr. Pestotnika in ugotovi, da vlada ni vpoštevila predlogov večine in zupanstva, da vlada ne odgovarja na dopise v tem oziru in da je vlada vnovcevalniko odzela zasebnim kapitalistom pod ceno. (Veliko ogorčenje. Klici: Čuj! Čuj!)

Tavčar (NSS) nato zavrne napade demokratov in dokazuje ponovno, da so oni vsega krivi. S prejšnjo aprovizacijo naj se nikar ne hvalijo, ker jim je vlada in vojaštvo bilo povsod na roko. Po naslednji debati izavi obč. svetnik Orehek (SLS), da imajo demokrati danes stah dan in da je zamis najboljše, če se debata konča. (Sprejeto.)

V sklepnih besedah nato obč. svet. Krenžar izjavlja, da je pričakoval več novih predlogov k tej stvari. Stvarno pozdravlja predlog obč. svetnika Kocmurja, naj občina začne s klanjem. Sveda to ne bo lahko lahko. Med vojsko je mestni občini potrebno živino po znanih cenah nakazoval deželni odbor. Danes pa mestni občini nibeč na gre na roko. Vlada na dopise niti ne odgovarja. Ko se je pričel še z drugimi izjavami predgovornikov, je bil predlog sprejet: 4 točke soglasno; točka o povračilu pristojbin pa z večino glasov.

Tajna seja.

Nato se je pričela tajna seja. Pomožni slika Al Sadar se s 1. jan. nastavi stalbo. — Terenzija Novak se s 1. dec. t. l. imenuje za magistr oficiantko. Al Pardubsky se s 1. jan. nastavi za stalnega uradnika pri vojaškem uradu. Fran Kavčič se imenuje za nadoficianta v IX. razredu skup. B. — Fran Barle se imenuje za ravnatelja mestnega voj. urada v VII. e. razredu ad personam. — Mestni živinozdravnik Ivan Pestotnik se imenuje v VIII. razredu; Viktor Cihua za nadoficianta VIII. razreda; dr. Riko Fux se pomakne v VIII. razred — Podelite so se sledeči koncesije: Ivani Lindner Ivani Svetelji—Ivni Ureh za prodajo mleka; Zelinki se z večino glasov dovoli prodaja žganja; zobotehniku Chrumetu se dovoli koncesija. za točenje brezalkoholnih pijač Humer. Znižanje taks za sprejem v občini. zvezo se dovoli Križanovskemu 500 K. Franji Fortič 100 K. Gnezdi Elizi 100 K. — Nižjim mestnim uslužbencem se sklene nakupiti 24 pelerin in 19 žimskih sukenj, za kar se dovoli znesek 122.910 K.

DANAŠNJA ZREDBORZA.

Zagreb, 21. dec. (Izv.) Na današnji predborzi notirajo kurzi sledeče: Berlin 150, Italija 12.05, London 1110, dolar 261 do 262, Pariz 21.25, Praga 345, Dunaj 4.25, Zürich 51.50.

POPRAVEK SVOJE VRSTE.

Belgrad, 20. dec. Z ozirom na vesti nekaterih časopisov, posebno na vest »Republike«, ki se tiče napada na urednika dr. Ikoniča in Pavloviča, je smatrala beogradska mestna uprava za svojo dolžnost izjaviti, da je preiskava, katero je uvedla mestna uprava, dognala, da se je stražnik, ki je v dotičnem kraju imel službo, v času, ko se je napad vršil, nahajal v drugi ulici in da ni čul vpitja. Za druge preiskave uprava mesta ni pristojna in tako je napačna trditve »Republike« z dne 15. t. m., da je poročal upravnik mesta notranjemu ministrstvu, da so bili napadalec in vojaško obleko č. vojniki meščani, česar uprava ni mogla dognati. Uprava mesta Belgrada, dne 18. decembra.

ZA BOŽIČNA DARILA

posezite zlasti inteligentni krogi po dr. Kovi knjigi

Za resnico,

govorani v govorniški obliki glavne teme. Vsi naši listi so se o knjigi zelo poročilno izrazili. Najzadnje piše »Sedanjost: ZA RESNICO — osemnajst govornih govorov dr. M. Opeke... je eno najznamenitnejših del v obrambo vere. — Najboljše znamenje zanimanja za knjigo pa je to, da se je taiste v enem mesecu razprodalo pol naklade, t. j. 1500 izvodov. — Naroča se v prodajalni K. T. D. H. Ničman v Ljubljani za 28 kron (7 D), po pošti 32 K (8 D.)

Politični dogodki.

Včerajšnja seja parlamenta je trajala le malo časa, ker vlada še vedno ni sestavljena. Prečital se je zapisnik zadnje kratke seje, nakar je predsednik poročal o dvanajstih za januar in februar 1922, ki jih je treba najpo rečiti. Post. Lazič se je pritoževal, da parlament tako počasi dela, nakar je bilo seje konec. Vlade ni, parlamenta ni, pšenica pa vseeno cvete — sveda le spekulantom.

Narodno edinstvo v aferah in korupciji. Muslimanska »Domovina« ugotavlja: »Izvoznice so čisto srbsko-pravoslavna afera; subotička klavnica je srbska afera; ameriški sladkor je srbska afera, državno posestvo Belje in Topčider je srbsko-ministrska afera; Zemajška banka in sarajevska pivovarna srbska afera. Tovarna za elektriko je muslimanska afera. Prodaja Ljubije je hrvatska afera, pošne znamke so hrvatska afera, albanski tobak srbsko-hrvatska afera, 20dinarske novčanice čisto zagrebška afera itd.« Ker spadajo na ta list tudi voli Slovenca Puelja in druge take stvari, moremo ugotoviti, da vlada pri nas vsaj v enem oziru slova in edinstvo: v aferah in korupciji. Tužna nam majka!

Dnevni dogodki.

Kaj je z davkom na inserate? V zagrebškem listu »Trgovac« z dne 17. t. m. čitamo, da je zakonodajni odbor v Belgradu sklenil takso za inserate. Ta zakon naj stopi v veljavo že 1. januarja 1922. O tem niso bili slezenski časopisi, odnosno njih uprave dosedaj obveščene, dasi naj stopi zakon v veljavo že čez 10 dni. Proti temu zakonu moramo kar najodločneje ugovarjati. Po vseh kulturnih državah uvažujejo pomen časopisja in državne oblasti jih podpirajo, nudče jim vsakovrsne ugodnosti. V naši državi pa plačujemo pretirano poštno, posilovni davek in k temu naj bi sedaj prišel še davek na oglase. To se pravi stremiti za tem, da se časopisje v naši državi zadavi. Oglasi so edna opora časopisov in lahko trdimo, da je pri nas 80 odstotkov listov pasivnih, dočim se 20 odstotkov našega časopisja vzdržuje jedva s podporo oglasov. S tem davkom se hoče uničiti še one maloštevilne liste, ki še skromno uspevajo. Pa tudi način obračunavanja oglasov glede tega davka je silno neroden in zahteva obširnega vodstva evidence. Izpisek oglasov naj se izvaja in oddadli davek naj se zaračunava vsakih devet dni po različnih velikostih in davčnih nastavkih. Da se opravi to delo, bo treba nastavit posebnega uradnika. Kdo ga naj plača? K temu je še pristihi vsakodnevno brezplačno pošiljanje lista, čejar naročnika znaša na leto po večini do K 400. Poleg davka torej še list zastoni, to se pravi, naj listi plačujejo še kontrolo o oglasih iz svojega žepa. Insercija v listih pri nas še danes ni tako razvita, kakor v drugih državah. Z inseratnim davkom se bo pa še ta mala insercija ubila. Ne razumemo, da išče naše finančno ministrtvo potrebne dohodke samo pri malih ljudeh in pri skromnem, šele v povojih se nabajajočem našem časopisju, dočim ne vidi velikih podjetij in veriznikov, kjer bi lahko dobili ogromne vire novih dohodkov. Kaj je z zakonom za odjajo prekomernega premoženja, kje so banke in druga velika podjetja, zlasti v Banatu, kjer plavajo v denarju? Zakaj išče samo časopisje? Ako je državi časopisje neljubo, naj ga kratkim potom zadavi in naj ne izvaja na njem vivisekcije. A še nekaj je treba upoštevati. Večina uprav je že sklenila za prihodnje leto oglasne pogodbe. Kdo naj sedaj plača inseratni davek za te oglaste? Zopet časopisje? Po inseratnem davku bodo hudo prizadeti oni mali ljudje, ki iščejo službe in prodajajo malenkostne stvari. Ta davek bo torej najbolj obremenjeval delavske in obrtne sloje, ki se bodo v bodoče pač premislili, da bi se posluževali dražjih oglasov zlasti v reklamne svrhe. Ze itak skromno inseriranje po naših listih bo polagoma docela prenehalo, kar bo katastrofa za časopisje in hud udarec tudi za naš gospodarski razvoj, za kar so oglasti najuspešnejše sredstvo. Finančno delegacijo prosimo, naj nam pojasni, dali so resnične vesti o nameravanem obdačnju oglasov? Ako je vest resnična, protestujemo najenergičneje proti tej nakani ter zahtevamo od finančnega ministrtva, da tega zakonskega načrta pod nobenim pogojem ne uveljavi.

Uprave ljubljanskih dnevnikov.

Skupščina javnih nameščencev v Zagrebu. Javni nameščenci v Zagrebu so sklicali minolo nedeljo veliko zborovanje, na katerem so razpravljali o korakih za dosego izboljšanja gmotnega položaja. Na zborovanju je prišlo do izraza naravnost obupno ogorčenje nad vlado, ki v tej strašni draginji nima za uradnike drugega nego prazne obljube. Skupščina je pooblastila osrednji odbor Zveze javnih nameščencev, da nujno in odločno zahteva od vlade za uradništvo doklade, ki bodo odgovarjale današnjim življenjskim razmeram. Obenem

je skupščina pooblastila odbor, da o svoji akciji obvesti javnost.

Preureditev selske službe pri pošti Grosuplje. S 1. januarjem 1922 se preuredi pri pošti Grosuplje dostavljanje poštnih pošilk po selskem pismonoši tako-le: I. okraj bo obsegal kraje: Jerova vas, Mala Stara vas, Velika Stara vas, Gradšče, Perovo, Hrašnje, Vrbače, Cikava, Sela in Brezje, II. okraj pa kraje: Dolenja Slivnica, Mažo in Veliko Mlačevo, Boštanj, Zagradec, Gajina, Dolenje Dublice, Gorenje Dublice, Blato in Prapreče. Dostavljalo se bo v I. okraj vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. okraju pa vsak torek, četrtek in soboto. Dostava se je uvedla na novo le za kraje: Brezje, Jerova vas, Cikova in Sela.

Požar v Rušah pri Mariboru. V nedeljo je nenadoma izbruhnil požar v tovarni za dušik v Rušah, Hitri pomoči požarne brambse se je zahvaliti, da požar, ki se je bliskovito širil ni vpepelil tovarne. Škoda je precejšnja.

Policijski zdravniki v Zagrebu prete s štrajkom, ako jim ne uredje plač. Policijsko službo vrše v Zagrebu okrajni zdravnik, in sicer že 13 let brezplačno. Sedaj so predložili svoje zahteve s pretinjo, da s 1. januarjem prih. leza prenehajo s službo, ako se njihove zahteve ne izpolnijo. Policijsko ravnatelstvo je že izjavilo, da zahtevam ne more ustreči in se peča z načrtom, da si ustanovi lasten zdravstveni oddelek z dvema zdravnikoma.

Kopalnice v ljudskih šolah. Zagrebški mestni fizikat je dal po vseh mestnih ljudskih šolah urediti za šolsko mladino brezplačne kopalnice.

Kino za ljudske šole. Merodajni činitelji v Zagrebu se pečajo z načrtom, da uredje za ljudske šole poseben kino, v katerem bi se poleg primernih zabavnih predstav predstavljali poučni filmi iz zemljepisja, zgodovine, prirodoslovja in drugih naukov v zvezi s predavanji. Kino se namerava urediti v zgradbi ljudske šole v Samaritanski ulici.

Lep dogodek. V Bosni-Hercegovini so se združila vsa tri velika prosvetna društva: Hrvatski katoliški »Napredek«, srbska »Prosveta« in muslimanski »Gajret«, da prirede na 31. t. m. v Visokem skupno veselico na korist vseh treh društev.

Poboji v južni Srbiji še vedno niso prenehali. Kakor javlja »Privrednj Glasnik«, ki izhaja v Skoplju, so razbojniki pred par dnevi napadli potnike na poti med Uroševcem in Prizrenom. Od potnikov je bil eden ubit, štirje pa ranjeni.

Razdelitev civilnih oblek pri vojaški intendanci je zaključena z 31. 12. 1921 in je vsaka oseba ali pismena intervencija pri tej ustanovi brezuspešna in naj se opus. Samo ujetniki, ki so se vrnili po 1. maju 1921, morejo dobiti še civilno obleko, ako imajo tozadevno uradno potrilo pristojne občine in orožniške postaje. Natančna navodila so bila odposlana na okrajna glavarstva v obvestitev občan.

Ljubljanski dogodki.

Ij Promocij. Dne 23. dec. ob 12. uri popoldne bosta na tukajšnji univerzi promovirala za doktorja prava gg. Stanko Tomišek iz Celja in Srečko Goljar iz St. Vida nad Ljubljano.

Ij Občni zbor I. ljubljanskega delavskega konsumnega društva se je vršil včeraj popoldne v društvenih prostorih na Kongresnem trgu. Poročali so ravnatelj Kocmur, podpredsednik Komljanec in Marinček. Društvo je imelo v preteklem letu 37 prodajalen in je ena najmočnejših združenj. Posluje po načelu krščanske solidarnosti in ostane temu načelu zvesto tudi v bodoče. Poročila je zbor odobril in izvolil načelstvo: Komlanec, Ivanka Kosce, Ant. Kralj, Fran Krenžar in Mihael Moškerc. Razen tega se je izvolilo nadzorstvo in poleg njega poseben sosvet 12 članov.

Ij Podporniki vscokolskega zleta. Vsesokolski zlet bosta financirali tudi Slovenska šolna banka (predsednik gospod J. Pollak) in Slovenska banka (predsednik gospod Legvar).

Ij Sivo plin za drag denar izdeluje te dni ljubljanska mestna plinarna, ker si ne preskrbi pravočasno dobrega premoga. V delavnica in v pisarnah, ki potrebujejo mnogo plina, nastane vsled slabega plina tako kužen, žveplen in zdravju zelo škodljiv zrak, da ni mogoče več prenašati. Vrh tega pa še plin slabo gori, da svetilke komaj še brle, kar škoduje očem. To pač ne gre tako! Zdravje je prvo! Po mestu vlada vsled tega splošna nevolja.

Ij Jajca za Ljubljano. V sredo, dne 21. t. m. se je pričela razprodaja jajc od strani mestne aprovizacije. Nadalje se bo vršila razprodaja vsak dan dopoldne od 8. do 11. ure in popoldne od 2. do 5. ure in sicer na Poljanski cesti št. 15, dvorišče. Na trgu se bodo razprodajala jajca vsak dan dopoldne. Jajca so zelo lepa in zdrava.

Ij Avtomobilska nezgoda. Sinoči okolu 7. ure je vozil šofer Franc Ogrin po Bleiweisovi cesti tako neprevidno, da je zadel v enovprežen voz I. Rojca. Konj in voz sta bila težko poškodovana, a tudi avtomobil je moral vsled poškodb ostati na mestu.

Ij Gg. hišni posestniki v Ljubljani se pozveljajo, da prinesejo točno v vseh vprašanih izpolnjene hišne in rodbinske pole za ljudsko štetje po spodaj navedenem redu v mestno posvelovalnico na magistrat in sicer: Hišni gospodarji iz I. (solškega) okraja dne 22. decembra dopoldne, iz II. (St. Jakobskega okraja) dne 23. decembra dopoldne, iz III. (dvorskega) okraja, v kolikor leži severno od Gradašče, dne 24. decembra dopoldne, iz III. (dvorskega) okraja, v kolikor leži južno od Gradašče (T.: novo) dne 27. decembra dopoldne, iz IV. (kolodvorskega) okraja, v kolikor leži zahodno od Kolodvorske ulice, dne 28. decembra dopoldne, iz IV. (kolodvorskega) okraja, v kolikor leži vzhodno od Kolodvorske ulice, dne 29. decembra dopoldne, iz V. in VI. okraja, to so podokraj in Udmatki okraj dne 30. decembra dopoldne, iz VII. okraja (Sp. Šiška) dne 31. decembra dopoldne — Zavoli hišne in vojaštvo naj prinesejo svoje popisne pole dne 2. januarja dopoldne. — Konečno se še posebno opozarja, da je treba zelo paziti, če se stranka izseli iz hiše, da se v rodbinski polli točno odgovori na zadnje vprašanje, kedaj se stranka izseli iz hiše in kam se preseli, ker po vseh javni stanovanski uredbi nima nihče pravice samovoljno razpolagati z izpraznjenim stanovanjem, temveč bode z njim razpolagala v smislu uredbe stanovajske oblasti. Prestopki se kaznujejo z denarno globo do 10.000 K, odnosno z zaprtom do 6 mesecev. Razen tega se bo odredila prisilna izselitev samovoljno naseljene stranke.

Gospodarstvo.

Državne blagajne morajo sprejemati vse novčanice Narodne banke brez ozira na višino vsote, ki se plača. Povo. om vprašanj ali morajo carinske blagajne pri plačevanju carinskih pristojbin po deklaracijah sprejemati tudi drobne novčanice po 10 dinarjev kadar gre za velike vsote, se je generalna direkcija carine obrnila za mnilo na pristojna mesta in je dobila od generalnega inspektorata ministrtva finan. odgovor Narodne banke pod brojem 64.603 z dne 30. novembra t. l. sledeče vsebine: »Po zakonu o Narodni banki in zakonu o državnem računovodstvu so novčanice Narodne banke splošno plačilno sredstvo v celi državi in vse velike in drobne novčanice se morajo sprejemati brez vsakih omejitev kakor od poedincev tako od državnih oblasti in drugih zavodov.«

Pomorski promet v splitski luki se je v zadnjem času precej živahno razvil. Luko posejajo mnoge številne italijanske in tudi grške ladje, ki večinoma odvažajo cement.

Izkoriščanje asbesta v Rusiji. Neka velika newyorská tvrdka je prejela od ruske vlade koncesijo za izkoriščanje asbesta v Rusiji pod pogojem, da uvozi v Rusijo milijon pudov pšenice.

Produkcija premoga v Češkoslovaški je v tretjem četrtletju 1921 znašala 81.425.914 metrskih stotov (v drugem četrtletju 79.676.886 metrskih stotov).

Raznoterosti.

r Spomenik poljske hvaležnosti. V Varšavi (na Krakovskem predmestju) so te dni položili temeljni kamen za lepi umetniški spomenik, namreč za spomenik hvaležnosti Zedinjenim državam (Unie). Načrt za ta spomenik je napravil kipar Ksaver Dunikowski. V kipu je izražena hvaležnost severni Ameriki in H. Hoveru za znatno gmotno pomoč, ki jo je prejela Poljska od Zedinjenih držav v svojih najtežjih dneh. Stroške za spomenik bo kril odbor z javnimi zbirkami ter s prispevki nekaterih kapitalistov.

r Stavkujoči so premagali 1000 policajev. Zadnje dni je prišlo v klavnici v Londonu do stavke. Ker se je pričakovalo, da se bodo ponovili dogodki minolega dne, ko so policaji streljali na stavkujoče, so razpostavili 1000 policajev. Stavka je pričela v popoldanskih urah, do nemirov pa je prišlo šele na večer, ko je množica mesarjev premagala policaje.

Širite „NOVI ČAS“

Januarja meseca

začenja izhajati

Sociaina misel

mesečna revija, ki bo pod uredništvom

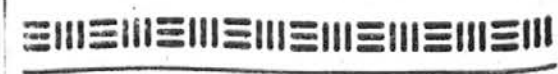
dr. A. Gosarja

prinašala v moderni, poljudni in kratki obliki članke o aktualnih, socialnih, kulturnih in političnih vprašanjih.

Revija odgovarja nujni potrebi po orientaciji naših krogov v sedanji dobi.

Dobrodošča bo zlasti tudi izobraženemu delavstvu!

Cena na leto 100 K.

Izdaja konzorcij »Novoga Časa«.

Urednik in odgovorni urednik Franc Krenžar. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.